

פרטיכל מס' 16/ג

מישיבת ועדת הכספים

ביום ג', ג' בטבת תשי"א - 12.12.50

נוכחים חברי הועדה:

היו"ר ד.צ. פנקס
י. אפרתי
א. גרנות
א.מ. גביחובסקי
ש. דיין
א. הרצפלד
א. חושי
ח. לנדו
ב. רפטור

ש. ספינק - מטעם האוצר
מ. אילון - מזכיר ועדת הכספים

מועמנים:

שר האוצר א. קפלן

הישיבה נפתחה בשעה 10.00

היו"ר ד.צ. פנקס: אני פותח את הישיבה.

שר האוצר א. קפלן: ישנה שאלה אחת שברצוני לשאול את הועדה. אתמול דנו בכנסת בענין המעברות. אינני מדבר על כל השאלות, כי כנראה בשבוע הבא נצטרך לדון בכלל על הקליטה ועל הסוכנות היהודית. אני הייתי רוצה שאשכול ישוב ובנוכחותו נדון בדברים אלה, אחרת הייתי מעלה כעת את השאלות.

בינתיים הגיע המצב למה שמעטתם. אין זאת אומרת שאני חותם על כל מה שנאמר אתמול בכנסת, אבל באמת עומדת לפנינו שאלת סכומים.

אני הודעתי שהממשלה בדרך כלל איננה יכולה להקציב כספים. אני חושב ששני מיליון הוא סכום טובה מאד, ולצעתי $3/4$ מיליון ל"י בהחלט יספק את המעברות הקשות, כלומר אלה הנמצאות במקומות טרוחקים מן הערים והישובים. אני הצעתי שהם יבקשו מהם שלה עזרה בשני טובנים: (א) קרדיט, כי אחרת לא יוכלו להשיג הלואות; (ב) קרן ערבות. דברתי בענין זה עם "המשביר". הם מוכנים מיד להכנס בחצי מיליון ל"י ואולי גם $3/4$ מיליון ל"י. אני חושב שכל האפרציה, ביחד עם האחרים, תעלה עד מיליון ל"י. אנשי "המשביר" אמרו לי, כי הם יכולים להשיג פה בארץ דברים נחוצים בסך $1/2$ מיליון ל"י. בסכום גדול יותר אי אפשר בכלל להשיג דברים בארץ. הם מוכנים מצידם לתת כ-200 אלף ל"י, ובחוץ קרדיט של העודף. הקרדיט אינו צריך להיות לזמן ארוך, אולי לשנה. הם רוצים יחד עם זה לקבוע פרוצדורה כזו: $1/3$ צריך הקונה לשלם בכסף. הם טוענים שלרובם יש כסף, ואם אין - יעזור המערך. הכוונה היא רק לבגדים וכלי בית. הם רוצים שנבטיח להם את הקרדיט. (ב) הרוצים להקים קרן ערבות. אם הם חושבים ש- $1/3$ ישלמו בטזומנים, $1/3$ על אחריותם, הם רוצים שמישהו יתן להם קרן ערבות, או הממשלה או הסוכנות היהודית, אין זה משנה להם.

לפי דעתי, אם אנו רוצים להצליח בפעולה הזו, עלינו להסכים לתנאים האלה. אי אפשר לגייס עכשיו פאות אלפי לירות, ואי אפשר לקנות דבר אם אינך משלם בכסף. אנשים אינם טוכנים לתת כחורות בקרדיט.

כיון שועדת הכספים צריכה להחליט אם פותר לנו לתת ערבויות, אני מביא ענין זה לפניכם. בחלק מהמכום יכולה להיות סכנה של הפסד. פוחדים מהפסד בעיקר ע"י עזיבת המקום של אנשים רבים. אנו רוצים לסדר שהלשכה תנכה את התשלופים, ולכן צריך להיות סידור שהקק"ל הסוכנות והפפסלה ישלפו את הפשכרת לעולים, דרך הלשכה.

זוהי בעיה שאם לפתור אותה בצורה זו, יש לעשות זאת מהר.

בעיה קשה יותר היא בנוגע למצרכים שאין להשיגם בארץ, כי זה מצריך משבע זר. מישהו עשה חשבון שלסידור כל הדברים האלה, יש צורך בפיליון וחצי או שני פיליון ל"י; אני חושב שהחשבון הוא פוטעה, אולם ברור לי כי כל מה שנרצה לקנות למעלה מחצי פיליון ל"י, יהיה עלינו לקנות במשבע זר החסר לנו כל כך.

אנו חושבים לעשות נסיון גישה כענין זה לאנגליה ולאמריקה. היאם סוכנה להכנס בעסקה זה, אולם אני חושש מהסערה שתוקם ע"י אנשי המגבית. אני חושב שבאנגליה ובאמריקה אפשר יהיה לסדר את הקניות, דוקא באמצעות המגבית, במחירים זולים מאד, היות ואלה הם מצרכים שביהח"ר שלהם נמצאים לרוב בידי יהודים - סקסטילים וכלי בית - ואם קונים אותם מבעלי התעשייה עצמם, המחיר הוא ב-50% נמוך מאשר קונים אותם במחירי השוק.

על ענין חו"ל אינני רוצה להרחיב את הדיבור ברגע זה, היות והוא עדיין לא היה נידון בממשלה, אולם אני רציתי רק לסטור אינפורמציה.

אני רוצה לדעת, אם אני יכול להבטיח לאנשים קרדיט ישיר או בלתי ישיר וקרן ערבות. לקרן הערבות אני אדרוש כמה שותפים, אבל זהו כבר עסק פנימי. בעוד כמה ימים אבוא בתכנית מפורטת יותר.

מכיון שועדת הכספים לא תתכנס עד השבוע הבא, אני מבקש אפשרות הלואה ואפשרות של קרן להפסדים, אשר יכולים להגיע בערך ל-1/3 מהיקף המכירות. עלינו לפעול בהירות מקסימלית בענין זה.

ב. רפטור: אם רוצים לדון על עניני הקליטה והסוכנות היהודית, הייתי בוחר לדון על כל הדברים האלה יחד. שר האוצר לא היה בארץ, כאשר היו בירורים בוועדה בנוגע להקצבה לפעברות. ישנו עכשיו תהליך פטורים בפעברות והוא קשור עם הבעיה של שכר, הפסדים וסעד. אני רואה קשר הדוק בין עניני הקליטה וההוצאות השונות. אני בטוח שאם יהיה בידור כולל, נגיע לכמה מסקנות חשובות. אולם, אם עומדים על כך שצריך להחליט פיד על הדבר, אין לי התנגדות.

א. הרצפלד: לדעתי, אין קשר בין הדברים האלה. מה שהציע השר, רחוק מפעשה מהפסד. אני חשבת שאפשר לסדר את הדבר הזה באופן פנימי, על יסוד סאה אלף במקום זה או מאתיים אלף ל"י במקום אחר, כי אני רואה בענין זה מפרעה על חשבון העבודה. רציתי לשתף בזה כמה מוסדות וכך להשיג את הכסף. אני חושב שעצם המחשבה היא בהחלט טובה ונפרדת מכל הענינים עליהם דיבר שר רפטור.

אני מציע שניתן לאוצר רשות להכנס לענין זה, מבלי לחשוב על כל הפרשה המסובכת של הקליטה, הסוכנות היהודית וכד'. בידור זה יבוא במקומו.

בהזדמנות זו ברצוני להעיר משהו לד"ר גרנות. כיון ששטענו כי הקק"ל משלמת פעם אחת בחדש, אם כי אני יודע שהיא משלמת אחת לשבועיים, אני מציע שהיא תשלם אחת לשבוע, ודבר זה יקל מאד על העולים.

א. גרנות:

אין זו בעיה קשה ואפשר להוציאה לפועל.

א. חושי:

אני תופך בהצעתו של שר האוצר, היות ואני רואה בדבר זה עזרה ראשונה ונחוצה באופן מידי, אבל אני תופך גם בדבריו של מר רפסוד. מפעם לפעם מביאים לנו קטעים של השלטה ופעולם איננו רואים את התמונה כולה. לי יש רושם שע"י זה מבזבזים כספים רבים.

לכן, אני מציע שנחליט לאשר את הצעת שר האוצר בענין הלואה וערבות, על מנת שנדון על השאלה כולה, בהשתתפות נציגי הסוכנות היהודית ונראה את התמונה כולה, כי פחות או יותר ידוע כמה עולים יבואו ופהו ענין הפעברות. לי יש הרגשה שאנשי הסוכנות היהודית פעונינים באופן מיוחד להראות לנו קטעים קטעים של התמונה, כדי שלא נראה את המצב כמות שהוא. אני רוצה שנדע מהו המצב, אבל שלא נעכב את מתן העזרה הראשונה.

ש. דיין:

אני תופך בהצעת שר האוצר, אבל רוצה לדעת מה גורל חצי מיליון ל"י, שהחלטנו עליהם בוועדת הפשנה, בזמן ששר האוצר לא היה בארץ. נציג האוצר, מר זגגי, אפר אז שהוא מעדער על ההקצבה הזו והשאלה נשארה פתוחה.

שר האוצר א. קפלון:

נפלה כאן טעות. אנו רק בקשנו שיגישו לנו תכנית ורצינו להכניס תיאום בכל העבודות האלה. כאשר נגיע בחדש פברואר לתקציב נוסף, נכניס זאת בהתאם להחלטה, ואתם תהיו מחויבים לתמוך בנו. ישנם, אמנם, ערעורים על אופן החלוקה, אבל הדבר קיים והשאלה לא נשארה פתוחה.

ש. דיין:

אני שומע מהצבא שהם נכנסו ל-37 פעברות. אני שומע שביכלתם להכנס לפספר יותר גדול ולתת יותר שירותים, אלא שאין הסדר בין הפוסדות. להם אין גם צורך בתקציב נוסף, ויש להם מנגנון מספיק, מדוע אין עוזרים להם בזה?

אני רוצה שהישיבה שתהיה עם מר אשכול, תהיה מלאה. הייתי רוצה שיהיה בירור בין הפוסדות בענין הכנסת הצבא לפעברות נוספות, כדי שיהיה ברור מה אפשר לקבל עוד מהצבא ומה אי אפשר לקבל ממנו.

הי"ר ד.צ. פנקס:

לגבי ענין המעד, ההחלטה שלנו היתה זו: הקצבנו $\frac{1}{2}$ מיליון ל"י, עפ"י חלוקה מסוימת שהוגשה לנו ואטרנו שהאוצר יבטיח את החלוקה הזו לפי מעיפים ופותר לו להעביר מטעיף לסעיף, וכעבור חדש ימים נשמע מה הוצא, ואם יש צורך בעוד רבע מיליון ל"י שבקשו אז סאתנו, יודיעו לנו. הייתי רוצה שהאוצר יגיש לנו בשבוע הבא חשבון, מה הוצא כבר מחצי המיליון הנ"ל ולא יזה פשרות, ואין חושבים לגפור זאת עד סוף שנת התקציב.

אשר לענין הפעברות בכלל, לדעתי דורש דבר זה הקמת פחלקה לטיפול בפעברות, עם אדם שיעמוד בראש ויתכן שמאחריה צריכים לעמוד כמה משרדי מטמלה. באופן שכעי אני רואה ארבעה משרדים (אינני פביא בחשבון את הצבא): משרד המס, משרד הבריאות, משרד העבודה ומשרד הפנים. אלה הם ארבעת המשרדים שצריכים ליצור גוף אחד, אשר ישפל באותם הישובים הזקוקים לכך. אני בדעה שיש לתחום תחומים מסוימים. מה שעושה הסוכנות היהודית - תעשה היא בעצמה, ומה שעושה הממשלה - תעשה הממשלה. זוהי הצעתי לארגון העבודה הזו.

שר האוצר מציע שיאפשרו לאנשים הזקוקים להלבשה וכלי בית בפעברות וכד', את רכישת הנחוץ להם ע"י כך שישלמו $\frac{1}{3}$ במזומן ו- $\frac{2}{3}$ יקבלו קרדיט, על מנת שלשכת העבודה האחראית נעד עבודתם, תנכה להם כשיעורים מסוימים מכל יום עבודה, כמה שהם צריכים לשלם. הספקים יקבלו קרדיט,

כדי שיוכלו לקנות את הדברים האלה, ושתוקם קרן ערבות, על סנת להבטיח הפסדים אשר יכולים לקרות מחוסר גביה. אם אין דברים אשר אפשר להשיגם בא"י, ינסו לפנות ליהודים בגולה ולקנות שם במרוכז ובפחיר פוזל פאד, את הדברים האלה.

ברצוני לומר כי הדרך הזו אינה נראית לי ביותר, מכיון שאין לנו עסק רק עם אלה הנמצאים כעת במעברות. עלינו לחשוב גם על המשך הפעולה. אם נקים עכשיו קרן ערבות וניתן קרדיט מסוים, יפתור הדבר את הבעיה להווא, אולם מה יהיה בעוד 6 חדשים? אני חושב שלא "הפסביר" ולא התאחדות הסוחרים זקוקים להלוואה פטשלתית. הם יכולים לקבל הלוואה מבנקים. ייתכן שיש צורך בערבויות מסוימות, אולם אני סבדיל בין שני הדברים. מה דובר גם על הלוואה וגם על ערבות. אני אומר שלגבי הערבות הזו הייתי מעדיף גם כדי ליצור קרן מתמדת לצרכים האלה, לתת הלוואות לעולים, אפילו בלי ריבית, ולא לתת אשראי או ערבות ל"הפסביר". אם יתנו לעולים את המצרכים, יראו זאת כאילו זה מגיע להם, אולם עליהם לדעת שיש לשלם בשביל הדברים האלה, ואם הם יתחייבו * בחתימתם להחזיר את ההלוואות האלה, אם כי לא יחזירו את כל הכסף, אלא רק חלק ממנו, הרי תהיה קרן לפען המשך בפעולות אלה להבא. אני חושב שאפשר לעשות זאת בלי אפרש גדול מיוחד, ביחוד עם הדבר יהיה קשור בלשכות העבודה.

א. גרנות:

אינני מוכן להסכים לדרך זו, אבל אם אפילו יוחלט עליה, אין זה דבר שאפשר לעשותו תיכף ומיד, אלא דרוש זמן רב, ויש צורך לסדר את הדברים עם הסוכנות היהודית. עלינו להחליט באופן דחוף ביותר על הפעולות האלה. אני מוכן להיות שותף בדבר זה.

אני שופע כי מדברים כאן על ערבות ושואל: ערבות למי? אח"כ דברו על קרן ושוב אני פונה בשאלה: קרן ע"י איזה מוסד? אני מציע לא לערבב את שתי השאלות האלה.

(אח"כ רשפה רש.)

שר האוצר א. ספלן:

הצעתו של מר פנקס היא חשובה מאד, וקשה מאד בהגשמה. יש לי נסיון מה בענין זה. אשמח לשוחח על הענין הזה ~~אחרי~~ אך זה יהיה מסובך, כי יהיה קשה לבדוק את הדברים.

ברצוני להעיר הערה קשה מאד. לא תמיד אלה שהולכים יחפים, אין להם כסף; לא תמיד הולכים ילדים רעבים מפני שאין להוריהם במה לקנות להם אוכל. אנו מתבישים לדבר על הדברים האלה בכנסת. ישנם הרגלי-דורות קשים מאד. האנשים העובדים בסחנות יוכלו לספר לכם על הדברים האלה. הסכנה הגדולה היא שגם ההלוואה לא תנוצל תמיד לאותה מטרה שאנו מעוניינים בה. עלינו לעקור הרגלי-דורות מן הסימטאות בארצות רבות בעולם. לפעמים הולך הבעל לקנות מזון, ולא האשה, והוא מביא מה שברצונו להכיא. אנשים רבים רואים זאת כהתערבות בחייהם, כשאנו מנסים לכפות עליהם את סיפוק הצרכים לכל חלקי המשפחה. לא הייתי רוצה לתת לאנשים את הכסף, אלא את המיצרכים. אם לא ירצו האנשים לקנות עבור עצמם, לא נכריח אותם; אך אנו רוצים לחייב אותם בקשר לילדים. במקרים רבים, רוצה הבעל להתלבש, אך הוא אינו דואג למשפחה. עקירת המנהגים האלה תדרוש עבודה של שנים, עבודה שיש בה פחות סנטימנטליות ויותר ידיעה וטפול.

למי ובשביל מי יש לתת את הערבות? אנו

רוצים לתת לאותם האירגונים אשר יעסקו בקנייה. זה יכול להיות המשביר או גופים אחרים, כגון "אירגון הסוחרים", ואפילו סוחר אחד שיהיה סוכן לעשות את הסדורים הדרושים. אי אפשר לתת לשני גופים את הזכות לקנות עבור מקום אחד, כי זה יקשה על הפקוח.

א. אלישר:

מדוע אין מקימים סוחרים מבין העולים עצמם?

שר האוצר א. ספלן:

המצב קשה ביותר במקומות בהם פתחו חנויות. את החנויות נתנו, לפי זכות עדיפות סוציאלית, לנכים או לאלמנות וזקנים, ולא דווקא לסוחרים. לא תמיד הצדק הסוציאלי הוא טוב מבחינה כלכלית, אך איבני רוצה להתערב בענין זה.

אם תהיה קרן, היא תהיה ע"י הממשלה

ובהנהלתה, הועדה תחליט על צורת הפעולה. יתכן מאד שהיא תשתף את הועדה בהחלטה. אומרים שבערך ב-50 מקומות יש צרכניות. הבעיה היא בעיית פתיחת החנויות. יש רצון להקים חנויות ניידות. יש צורך דחוף בחנויות שתוכלנה לספק את ~~הצרכים~~ האלמנטריים ביותר. נדמה לי שהיו"ר טעה כשאמר שיש כסף. אין כסף. אנשי "המשביר" אמרו שהם מוכנים להשקיע 200,000 ל"י מתוך 500,000 ל"י הדרושים, כי אין להם יותר. הם רוצים שהבנק ינכה את השאר מתוך הקרדיט השוטף, או שאני אתן ערבות. מצד אחד יש כסף, ומצד שני לוחמים בעד קבלת ההלוואה. בהלוואות התעשיות לא הוציאו את רוב הכסף, אך אנו התחייבנו.

הצעתי היא שעד שנדון על התכנית הגדולה, (בינתים)

אאסוף אני, וכן גם היו"ר חומר בקשר עם הפעולה הדחופה) עד לסכום מסוים של מאות אלפים ל"י ניתן ערבות בעד קרדיט, אם יהיה צורך. כן אני מציע להסכים לקרן ערבות. אני סוכן לכך שנחליט על סכום של חצי מיליון ל"י לשני הדברים ביחד.

מקבל ההלוואה

היו"ר ד. צ. פנקס:

לא התכוונתי בהצעתי שהאיש יקבל כסף בידו. אפשר לסדר את הצד האירגוני כך שהוא יקבל קרדיט רק למטרות מסוימות. לדוגמה, אם המטפלת ~~אשר~~ הסוציאלית חאשר שמישהו צריך לקבל הלוואה בסכום מסוים למטרה מסוימת, היא תסדר את הדבר כך שהאיש יכל ללכת לחנות ולקבל רק את הדברים שעבורם ניתנת לו ההלוואה.

א. הרצפליד:

לפעשה, הדרך הזאת של יצירת קרן ערבות דרך הצרכניות האלו היא הטובה ביותר.

היור' ד. צ. פנקס:

הייתי רוצה שהדברים יאורגנו כך, שמי שיקבל את המיצרכים יחתום על התחייבות.

שר האוצר א. ספלון:

כטובן.

א. אלישר:

מדוע לא יתנו את האפשרות, לא לגכים ואלאנות, אלא לסוחרים = מנין העולים לדאוג לדברים אלה? עובדה היא שמדברים על מחסור ברופאים הסוכנים ללכת למעברות, ובאותו זמן מתבטלים רופאים מנין העולים, המוכנים לעבוד. כך הוא הדבר בכל השטחים. מדוע אין מנצלים את האנשים האלה?

היור' ד. צ. פנקס:

אני מתאר לי שאדגון הדבר ייעשה כך: העולה, על יסוד אבנס שיקבל מלשכת העבודה, יכול לקבל בחנות במעברה מה שיש בחנות, והחנות תקבל מהסיטונאי על יסוד קרדיט. לסיטונאי זה צריך להבטיח שני דברים: קודם כל, להשיג קרדיט כדי לרכוש את המיצרכים, ולסכור בלי לקבל חזרה את כל הכסף בבת אחת; ושנית, יצירת קרן ערבות ש כדי שהסכום שיחזר יוחזר לטי שנתן את הקרדיט.

בדברים אלה, איננו קובעים מי יהיה בעל החנות במעברה; אם זו תהיה מצרכניה, חנות פרטית או מצרכנות של איש חדש - אין זה מענייננו לקבוע זאת. יתכן שצריך לבדוק, איך יש לסדר את החיים המסחריים בכלל. ברור שאיננו גותנים את ההלוואה ל"מסביר" או למישהו אחר, אלא לכל מי שיקבל רשיון לפתוח חנות במעברה. הועדה מקבלת לתשומת לב, ששר האוצר ידאג להמצאת ההלוואות = בדרך בגבול של חצי מיליון ל"י. חלק סן הסכום, בערך חצי מיליון ל"י, ישמש קרן ערבות להפסדים אפשריים בפעולה זו.

ברגע שנדע מה הממשלה מציעה באופן מסוי, נוכל לקבל החלטה בענין זה. התחייבנו לא לדון על ערבויות, אלא אם נודיע על כך לכל החברים. לכן אני מסתפק כרגע בזה שמיכסנו את עצם הפעולה. שר האוצר יביא לנו נוסח של הצעה מסוימת, ואז נדון בענין זה. החברים קבלו את הדבר לתשומת לבם. אני רוצה שהמחשבות שבשאתי תובאנה לדיון, אך אינני רוצה לעכב כרגע את הדבר.

ב. רפטור:

אני מציע לשר האוצר לשים לב למציאות המיוחדת במקומות שעליהם אנו מדברים, לשים לב לחומר האנושי ששר האוצר דבר עליו. אני מבקש את השר שבדיונים בממשלה ובדיונים אחרים תובאנה בחשבון הצעות אלו אשר בהן גישה קונסרווקסיבית, כדי שנוכל לדון על כך בכוא הזמן.

ס ל כ ו ם :

הועדה החליטה לאשר את הצעת האוצר, בגבול של חצי מיליון ל"י, שצד שכתחזיתו תהיה מיועדת ליצירת קרן ערבות להפסדים אפשריים בפעולה.

הצגת שאילתה לשר האוצר, ותשובת השר:

א. חושי:

ברצוני לשאול אם, ומדוע יש הפליות לגבי הפקטור השיחופי, בנגוד לכל הנאמר בכנסת. הפדובר הוא על שני בתי חרושת לצמיגים, "ג'נרל טיירס", שהוא בית פרטי, וכבית חרושת שני, אשר הפקטור השיחופי, סולל-כונה, האשכנז ומרכז הקואופרציה, שותפים בו, ביחד עם שותפים אמריקאים. הפרכז להשקעות נתן לבית החרושת הראשון תנאים ספוינים שלא ניתנו לפקטור השיחופי. קראתי מכתב מהודי אמריקה השותפים לענין זה, בו הם שאלו מדוע היתה ההפליה. היתה במכתב נימה בלתי נעימה, כאילו לאחריה נתנו מה שנתנו משום שהם לא-יהודים. אני מציג את השאילתה כאן, כדי לקטץ לכנסת זמן, וכיון שאינני רוצה להביא את הדבר במליאה.

שר האוצר א. קפלן:

אספר את כל ההמשורה של הענין הזה. לפני זמן די ארוך, בערך לפני שנה וחצי, הגיעו אלי שתי בקשות בבת אחת. הבקשה האחת היתה מפירמה גדולה באמריקה המטפלת בעניני צמיגים, "ג'נרל טיירס"; הבקשה השניה היתה מקבוצת עסקנים יהודים העוסקים בעניני אוטובובילים, שנעזרו ע"י חברה לאוטובובילים, "דייסון" (אקרא לה כך, כי היא נמצאת במקום הנקרא בשם זה). היה ויכוח קשה, מי מהם היה הראשון. כל אחד טען שהוא הראשון.

הקבוצה היהודית דרשה בתור תנאי, שיינתן לה מונופול, אכסלוטיביטי לעשר שנים, כי היא הסבירה לה לי שאין מקום לשני בתי חרושת מסוג זה בארץ. גם הקבוצה השניה טענה שאין מקום לשני בתי חרושת כאלה כאן, אבל היא לא דרשה מונופול, כי אמרה שהממשלה תדאג לכך, וש לפני שתיתן רשיון נוסף, תבדוק אם היא אינה הורפת עי"כ את המפעל הקיים. באמריקה יש חטש פירטות גדולות לאוטובובילים, שאחת מהן, אם כי לא בין החשובות ביותר, היא חברת "ג'נרל טיירס". הפירמה "דייסון" היא פירמה לוקלית. היתה עוד פירמה אמריקאית, וגם פירמה אנגלית אחת, שניהלו מו"ט בענין זה. אמרתי להן שאצטרך להפנות אותן לאכספורט, אך הן טענו שלא תוכלנה לעשות זאת. היו לי קשיים, כי דוקא בחברת "דייסון" היו עסקנים יהודיים, שאני מכיר אותם באופן אישי שנים רבות. אם אחד מן המנהיגים של הפירמה הזאת הגעתי לידי סיכום.

עומדת שאלה שאינה פשוטה כ"כ, באיזו מידה רשאית הממשלה לתת מונופול, בהתחייבות בכתב. עמדתי נקשר עם הצרכנים לפני שקבלתי החלטה. ההחלטה לטטור את הרשיון ל"ג'נרל טיירס" נתקבלה בידיעת נציגים שונים של הצרכנים. אולם, החלטה זו גרמה לאי-נעימות בארה"ב. קבלתי סלגרטה מהסוכנות היהודית ומה"יו.ג'י.איי". הסברתי להם שלא נחתי כל מונופול. במכתב שמסרנו לחברה, היה כתוב שעליהם לאשר את החברה, כלומר לאסוף את ההון, חצי שנה אחרי כתיבת המכתב, כלומר, בערך ביוני. החברה נכנסה למו"ט עם המשקיעים באמריקה, ובארץ. הממשלה לא היתה שותף במו"ט זה. לפי הכללים שקבענו, איננו שותפים במו"ט. המו"ט נמשך כמה חדשים, גם עם קואופרטיבים וגם עם אנשים פרטיים. לא בקשתי להמציא לי את ההסכם, אם כי הקואופרטיבים טוענים כעת שההסכם הוא פחות טוב בשביל הארץ. יש לי חוזה עם בית"ר ולא עם השותפים. לאחר שהחברה "ג'נרל טיירס" כבר הגיעה לידי הסכם עם השותפים, החליטה הקואופרטיבים לגבות את החברה "דייסון". הם גטעו לארה"ב וניהלו תעמולה. התחילו באמריקה דברים מאד בלתי נעימים. זה לא היה כתוב במכתב, אך התנהלה תעמולה בנוסח זה: אל תמכו בפירמה גויית/ בישראל במקום פירמה יהודית. בטובן היהודי, אמריקה היא כמו עיירה. הקבוצה "ג'נרל טיירס", שדרגלי תעמולה זו, סלחה באכזריות בגיוס הכסף. לכן לא יכלה הממשלה לאשר את החברה כאן ביוני, אלא רק באוגוסט או בספטמבר. באה דרישה לבטל את הרשיון שנחתי; כיון שהפירמה לא עמדה בתנאי התאריך. לאחר התייעצות הודעתי שדבר זה אינו בא בחשבון. אינני יכול לבטל עסק גדול כזה מסיבה כזאת.

לג'נרל טיירס יש שותפים ישראלים ואמריקאים, יהודים ולא יהודים. הענין קבל צורה בלתי נעימה. כאשר הוברר שאני בכ"ז בותן את הרשיון, התחילו לדרוש ממני לתת רשיון גם לחברה השניה.

בקשו ממני רשיון להביא את המכונות. נתתי לשניהם להביא את מכונותיהם. הם טענו שאם המכונות לא תובאנה עד ב-27 סוף יולי, הן תלכנה לאיבוד. למעשה, המכונות נמצאות עדיין באמריקה. ה"ג'נרל טיירס" בחרו פגוש כמה פעמים, והתחרטו. אני מניח שבחירתם האחרונה היא סופית, אם כי אי אפשר לדעת אל נכון.

כשהבטורה השניה באה אלי ודרשה לתת גם לה רשיון, טענתי, כי צד הם יכולים לדרוש זאת, בזמן שטענתם הם היתה כל הזמן, שאין מקום לשני בתי חרושת לצפיגים בארץ. כדי שביהח"ר יהיה פחות או יותר רנטבילי, נחוץ מיצואם של ייצור, והמינימום הזה הוא המכסימום הדרוש לשוק המקומי. עכ"פ כעת. היתה לי עוד טענה: בינתיים, הורע מצב חומרי הגלם במשך השנה האחרונה. מתוך הנסיון למדתי שיש להעמיד למשקיעים תנאים בקשר לחומרי גלם. היו שורה של בתי חרושת שקבלו רשיון רק בתנאי זה שאיננו מתחייבים בקשר לחומרי הגלם עבורם, היו כאלה שביטלו סיד את תכניותיהם. היה בית חרושת לברזל שביטל את תכניתו, אחרי שאמרתי לו שאינני יכול להבטיח לו דבר בקשר להבאת חומרי גלם. היו תכניות ידועות ל"קייזר פרייזר" ול"פורד". אחרי הודעתנו בקשר לחומרי הגלם, ביטל "פורד" את תכניתו, והפירמה השניה, "קייזר פרייזר" לא ביטלה את תכניתה, והסכימה להצעתנו שאנו ניתן לה חומרים על פנאם ידוע רק פעם אחת. היה עסק גדול מאד בשם "פני ויסקוזה". אמרנו לפירמה זאת שנעמיד לרשותה את כל הכנסתה במשך חוץ, לקניית חומרי גלם. הפירמה קבלה את הדבר בסוף הראשון; כעת אנו מצריכים לדעת אם היא מתכוונת להקים את המפעל או לא. היה יהודי, עסקן חשוב מאד מארגנטינה, מר מילרסן, שלא הסכים לתנאינו בקשר לחומרי גלם, ורצה שנבטיח לו מיליון דולר לשנה בשביל חומרי גלם. הוא חושב לבטל את העסק.

בזמן האחרון אנו מפנים את בתי החרושת לייצוא. ובכן, כאשר בא בית החרושת השני, הפניתי את האנשים לייצוא. אמרתי להם שאני מוכן לתת להם את ההכנסות מן הייצוא לקניית חומרי גלם. יש לי אחריות מוסרית כלפי החברה הראשונה. אנשי המקום הבינו זאת. השותפים האמריקאים לא רצו להבין. אם הם יחליטו להקים את המפעל, ולא ידרשו ממני חומרי גלם, אשמח מאד. כדי שלא תהיה אי הבנה, כתבתי להם שהם יקבלו ממני את כל העזרה האקסטיבית בקשר לייצוא. כאשר באתי לארה"ב, מיד הציפו אותי בשאלות בענין זה. הם אמרו שאין זה הוגן מצדי להזהיר אותם ולא להזהיר את הצד השני. בזמן קצר היו לי שיחות רבות בענין זה, עם שני הצדדים יחד, ועם כל צד ליחוד. במקרה אחד היה בירור צבורי בנוכחות מאה איש. היו מכתבים ומכתבי מחאה. אנשי ה"ג'נרל טיירס" לא היו שבעי רצון. הם אומרים שאין הגיון בהקמת בית חרושת שני. אמרתי שהם לא דרשו סנופול, וסמכו על השכל של הממשלה. ובכן, השכל אומר לי שטוב לפתח מפעל לייצוא.

הדוגמה של "קייזר פרייזר" עודדה רבים. מכרנו מכונות תחת שם ישראל (המכונות נוצרו באמריקה), וקבלנו 40% - 30%, לא בדולרים אלא בסחורות מפנינלנד ותורכיה. מתנהל סוג עם תורכיה בענין זה.

היתה לי שיחה בלתי נעימה, כשרוברט נייטון הזמין לחדרי, בלי לשאול אותי, כ-20 איש. אמרתי לאנשים להניח לרגע שהם נמצאים במקומי. החברה הראשונה קבלה את הרשיון בידיעת הפירמה השניה, ובהסכמת תושבי הארץ בתוכה. אני חייב לתת לפירמה שקבלה את הרשיון, אפשרות להתבסס. לחברה השניה, אני מבטיח עזרה בקשר לייצוא. הבטחתי שבטירה שיפתחו את הייצוא, ויראו את כוחם, יקבלו יתרונות בשוק הפנימי. במידה שיהיה לי יותר מדי מסבע זר, אתן גם לקבוצה השניה; אם יחסר, תקבל רק הפירמה הראשונה, במידה שיהיה. אם החברה השניה תוכל לעמוד בהתחרות בכסף ובטיב, היא תעלה. קבעתי תקופת נסיון של שנתיים.

האם יש בדברים אלה הפלייה וקפוח? זוהי שאלה כאובה; עלינו לנהוג לפי מיטב מצפוננו. בזמן שנתתי את הרשיון ל"ג'נרל טיירס", ידעו על כך הקואופרטיבים. אחרי שנה, אני מוכן לתת להם רשיון לבית חרושת שני. אולם, אם לא יפתחו את הייצוא, יהיה זה שגוען לקיים שני בתי חרושת כאלה בארץ זו. הם מסכימים לכך, שזהו שגוען. הפירמה השניה טוענת שאני צריך לתת לכל אחד קצת. מצד שני, טוענת ה"ג'נרל טיירס" שלקואופרטיבים יש קליינטורה בארץ, ולה עדיין אין.

ב-20 ל"י, 10 ל"י, על המשכורת היסודית, ו-10 על התוספת, לפי הדרגות.

השופטים טוענים כי המשכורת צריכה להקבע להם מראשית כניסתם לעבודה, כי עד כה הם קיבלו מפרעות ומשכורות טרם נקבעה בדיקתם ובירורם שכך הוא המצב עם כל עובדי המדינה. סוכם עם עובדי המדינה שישלמו להם את הפרשים. אם פקיד התקדם בדרגה במשך השנה, הוא יקבל את הפרשים בהתאם לכך. כרגע משלמים לעובדי המדינה משכורת לפי הדרגה, אבל בינתיים מסדרים את החשבונות כדי לשלם להם הפרשים. גם שופטי בית-משפט השלום מקבלים מפרעות. הם מבקשים לקבוע שמשכורתם שתקבע תחשב להם מיום כניסתם לעבודה.

נשיא בית הדין העליון דורש בכתב שנשמור בקפדנות על התנאי שמשכורתו של נשיא בית המשפט העליון שיהיה למשכורת ראש-המשלה, ושמשכורת שופטי בית המשפט העליון שיהיה למשכורת השרים. (קורא את המכתב שנתקבל כעת נשיא בית המשפט העליון). נשיא בית המשפט העליון קובע שזה היה תנאי מפורש לכניסתם לשרות המדינה.

התעוררה בעית מס-הכנסה ונכויים מס הכנסה. האם מותר לנו לתת כסף שמש הכנסה אינו עליו? התייעצתי עם שר המשפטים בענין זה, והוא אמר שקיים תקדים מסוים לנכויים כאלה, דוקא בקשר לתשלומים המיוחדים שחברי הכנסת מקבלים, ובקשר לתשלומים שהשרים מקבלים. ישנו כמובן עוד תקדים אחד, המקרה של נשיא המדינה המקבל 300 ל"י לחודש נטו, חופשי מס הכנסה. אמנם בקשר למשכורתו של נשיא המדינה אנו יכולים להסתמך על העובדה שמשכורתו של הנציב העליון היתה חופשית מס-הכנסה.

שר המשפטים אמר שיתכן ויהיה צורך לתת לנכויים אלה במיט חוקי, על-ידי אקט לגיטליבי מטעם מוסד של הכנסת. האקט יכול להתבטא כתיקון לפקודת מס-הכנסה, או יתכן שיספיק אפילו לכתוב זאת בהחלטת הכנסת בנוגע לענין משכורת השופטים. על כך יהיה עוד בירורים, ויוחלט מהי הדרך הנכונה.

נשיא בית-הדין העליון בוגע בשאלה זו, ושואל אם אין צורך לנסח את הדבר כך שתקבע משכורת כמכוס כולל, אשר חלק מסנה לא תהיה חייבת במס הכנסה.

הועדה מטליצה לפני ועדת הכספים לאשר את ההחלטות הקודמות שנתקבלו בוועדת המשנה בענין זה, בתוספת הריטרואקטיביות.

הועדה נדרשה לדון גם במשכורות השופטים הרבניים. אחרי שבוטלה הועדה את שאלת משכורות השופטים, יהיה עלשה לקבוע גם את משכורת השופטים הרבניים. הנאתי את הענין לוועדת המשנה, אך החוסר בענין זה לא היה ברור. ועדת המשנה תאסוף את החומר הדרוש ותתכנס שוב של סנת לדון בענין זה. אחר-כך היא תביא את המלצותיה לפני ועדת הכספים. לא רצינו לעכב את ענין משכורת השופטים הנמצא כבר בספול זמן רב, ולכן הבאנו אותו הנה, לפני שהספקנו לברר את ענין משכורת השופטים הרבניים.

ב. רפטור:

אני מציע לקבוע 4 דרגות בטקום 2 דרגות;
דרגה א' - שופט שלום; דרגה ב' - שופט ראשי וחברי בית הדין המחוזי; דרגה ג' - נשיא בית הדין המחוזי ושופטי בית-המשפט העליון; דרגה ד' - נשיא בית המשפט העליון. זהו ההכדל המהותי בין הצעת הועדה לבין הצעתי.

אני מתנגד בתוקף לקביעת סכום גדול לייצוג, אשר ישוחרר מס הכנסה. זהו תקעים אשר יתנקם בנו. אם נאשר את הדבר הזה כאן, יבואו רבים אחרים מחוקים שונים בדרישות. בלאו הכי מערימים על חוק מס-הכנסה בצורות שונות. אני סבור שדוקא השופטים, בגלל זה שהם מהווים את הפורום החשוב ביותר בארץ, אין לתת סכומים שלא חל עליהם מס-הכנסה, אם תחליט הועדה לתת לשופטים דמי ייצוג מנוכים מס-הכנסה, אדרוש להביא את הענין לכנסת.

אני סבור שהסכום שחברי הכנסת מקבלים, אשר הוא מנוכה מס הכנסה, עולה ל-20 ל"י ולא ל-30 ל"י, כי 10 לירות הן דמי ביטוח, אשר כל מוסד משלם, ואשר אין עליהם בין כך מס-הכנסה.

אמסור מה אני מציע שכל שופט יקבל, נטו.
 בדרגה א', כלומר שופט שלום, אני מציע שרווק יקבל 80 ל"י, אדם נשוי יקבל תוספת של 15 ל"י עבור אשה, ו-5 ל"י עבור כל ילד - ביחד 100 ל"י. שופט העובד במדינה יקבל תוספת נוספת 1,5 ל"י לחודש במשך שנה, ולא יותר מאשר עד 18 לירות. כל הסכומים שאני מציע הם נטו, כלומר, שאם יצטרך השופט לשלם מס-הכנסה, המכוס יתוסף על הסכומים האלה, אני מציע לשופט רגיל דמי ייצוג של 5 לירות. ובכן, לפי הצעת רוב הועדה יקבל שופט שלום 115 לירות לאחר הורדת מס-הכנסה. בדקתי את המספרים האלה. לפי הצעתי, יקבל שופט שלום 110 או 111 לירות, אחרי הורדת מס-הכנסה - הבדל לא גדול ביותר.

לפי הצעת רוב הועדה יקבלו שופט ראשי וחברי בית-הדין המחוזי 150 לירות לחודש בסיכום. לפי הצעתי הם יקבלו 140 לירות לחודש. לפי הצעת רוב הועדה יקבלו חברי בית הדין העליון ויו"ר בית-הדין המחוזי 190 לירות; לפי הצעתי הם יקבלו בסה"כ 173 לירות.

לפי הצעת רוב הועדה יקבל נשיא בית הדין העליון 275 לירות, סינוס מס-הכנסה, כלומר 230 לירות. לפי חשבוני יקבל נשיא בית-הדין העליון 198 לירות.

את דמי הייצוג אני קובע לפי דירוג מסוים, ל-5, 10, 15 ו-20 ל"י. אני סבור שאם נשיא בית-הדין העליון יקבל אחרי הורדת מס-הכנסה כ-200 ל"י לחודש, זוהי משכורת מכובדת. אם חברי בית-הדין העליון ויו"ר בית-הדין המחוזי יקלו 190 לירות נטו, אין זה מעט. הצעתי אינה מפלה לרעה את שופטי השלום, אבל יש הבדל גדול בין הצעתי לבין הצעת הועדה לגבי הדרגות הגבוהות. אינני יכול לקבל בסיס של שחרור מס הכנסה. שמעתי את השיקולים של יו"ר הועדה ושל ד"ר גרנות, וראיתי חומר על משכורות שופטים במקומות אחרים. אך אני סבור שהמשכורות שהצעתי, כמצייאתנו אנו, הן משכורות מכובדות.

אני מסתייג מהערתו של סר פנקס לגבי השופטים הדתיים. אינני רואה אותם כשופטי המדינה לפי החוק בכנסת. היות וסוכם שירוכז חומר בענין זה, עוד יהיה לי זמן לדבר על כך. אני אדרוש שהדבר יובא לכנסת בזמנו.

(שר האוצר) - א. מפלג: בקשתי רשות הדבור כחבר הכנסת קפלן, ולא כשר אוצר. אני רואה חובה לעצמי, כאיש המכיר את העניינים, להזהיר את הועדה מפני הצעד שהיא חושבת לעשות.

מכתבו של נשיא בית-הדין העליון, המבקש לעמוד בדיוק על כך שמשכורות השופטים בבית הדין העליון תהינה שוות למשכורות השרים, גורם לכך שהדרישה שמשכורתם של השופטים תקבע להם סיום כניסתם לעבודה, היא משונה מאוד. כאשר ועדה המסנה החליטה בדבר משכורות השרים, הרי המכסימום של הריטרואקטיביות שהביאו בחשבון, היה לגבי ראשית השנה הזאת. לעת עתה לא הסכמתי גם לזה. נשיא בית הדין העליון דורש דיוק נמרץ, ויחד עם זאת הוא דורש שהשופטים יקבלו את משכורתם בעצמם שנתים וחצי. אני אדבר בכנסת נגד משכורות השרים, אנו קובעים במדינה. יו"ר הועדה הביא השוואה ודוגמאות מיתר עובדי המדינה; השוואה זו אינה נכונה, כי אצל יתר עובדי המדינה המדובר הוא בעשרות לירות, בזמן שכאן מדובר במאות.

אינני יודע על כך שנתנה התחיבות שגובה משכורת השופטים יהיה שווה לגובה משכורת השרים. אני מזהיר את הועדה מכל הגדלת משכורת, כי אם היום נגדיל כאן סדר יבואו אחרים, והדרישה תקיף את כולם. מאותה סיבה נסיתי להשפיע על השרים שגם הם יותרו, אם כי אני חושב שמצבם של רבים מהם קשה. רבותי, אתם יוצרים תהום שלא תוכל להתקיים בין שופטי השלום והשופטים המחוזיים לבין הפקידות במשרד המשפטים. כבר קבלנו תביעה ששופטי משרד המשפטים יקבלו משכורת שווה למשכורת השופטים. על פי רוב הם עורכי דין לא יותר גרועים. מה ההגיון ביצירת תהום כזה בין שני סוגים של בעלי מקצוע אחד? אני מבין שלשם כבוד בית המשפט, יציעו להוסיף לשופטים 5 ל"י; אינני מבין את ההגדלה העצומה שאתם מציעים. האם שופט שלום צריך לקבל משכורת של מנהל משרד? איך תקיימו את זה? אם אתם רוצים להחליט כך, תצטרכו לדון ולחשב בכמה תעלה החלטתכם זו למדינה. נקושי רב הגענו לתשלום תוספת מקצועית לרופאים, לעובדי משרד המשפטים ולאחרים, אם רוצים לתת כבוד לבית המשפט, יש לעשות זאת בפרופורציה מתאימה. המכסימום של התוספת המקצועית, בדרגה העליונה ביותר, היה 40 ל"י,

והאחרים קבלו פחות, לפי הסוגים. אם כעת תתנו תוספות כל כך גדולות, תעמדו מחר בפני בעיה של תוספת לעובדי השרות המשפטי, ומחרתים בפני בעיה של תוספת לרופאים, למפדסים וליתר העובדים. מדוע נותנים תוספת מיוחדת? תוספת מיוחדת היא בגלל המקצוע, או תוספת לייצוג. למי נותנים ייצוג? נותנים ייצוג למי שצריך את דמי הייצוג. ישנן משרות הממשלה הקשורות עם פגישות ועם קבלת אנשים. אולם שופטים צריכים להיות בדרך כלל יושבי בית. הם צריכים לקבל כמו כל אדם אחר, אך אינם צריכים לקבל אורחים בקשר לעבודתם. רצוי היה שהם לא ישתתפו במסיבות. ראיתי איך מתנהגים ואיך חיים שופטים עליונים בארצות הברית. אין להשוות את אורך חייהם לחיי הפקידים כאן. רק במקרה יוצא מן הכלל אפשר היה להצליח להתקבל אצל שופט עליון, וגם אצל אחרים, כי הם זהירים מאוד. אולי גם לכל השרים אין לתת דמי ייצוג. אתם יוצרים תקדים רע בקשר לשופטים, אם אתם מבטאים מחשבה שצריכה להיות אצלם קבלת אורחים במידה כזאת, וכרגע אני אומר זאת בלי קשר עם הכסף.

אעבור לשאלת התוספת המשפחתית. אני שואל:

במה הילד של השופט נמצא בתנאי אחר טילדו של מנהל משרד בממשלה? האם ילדו של מנהל משרד אינו צריך לקבל חינוך? יש לנו כרגע סכסוך עם העובדים. הם דרשו לתת לסוגים הנמוכים תוספת משפחתית יותר גדולה מאשר לסוגים הגבוהים. אני אינני מקבל את ההשקפה הזאת. אך אינני מבין במה שונה ילדו של שופט מילדיהם של מהנדסים, רופאים ואחרים, וגם של פועלים.

נכון שועדת המשנה - והממשלה החליטה לקבל

את החלטת ועדת המשנה - החליטה לתת לממשלה סכומים משוחררים מסס הכנסה. בהתאם לזה נתנו משכורת. נסיתי להשפיע על השרים שלא יקבלו את הדבר, אך הם אמרו שאינני רשאי להתערב אחרי שמסרתי את ההחלטה לידי מישהו אחר. כתבתי לראש הממשלה שלא הממשלה ולא ועדת הכספים, יכולות לקבוע חוקים בישראל. לי נתנו תוספת של 100 לירות לחודש, כי אני אחד משלשת השרים הזקוקים לדמי ייצוג גבוהים. אולם מתוך הסכום הזה של 100 לירות, קבלתי רק 16 או 20 לירות, כי הורדתי לעצמי מס הכנסה. על סך מה אני רשאי לא להוריד ממני מס הכנסה? חברי ממשלה שהתוספת שלהם היא של 70 לירות, קבלו רק 13 לירות. הם פנו אלי בשאלתא, וטענו שאני עושה צחוק. אני אמרתי שהממשלה חייבת להוציא לפועל חוקים, ואני אינני יכול לקבל הצעה שהיא בניגוד לחוק המדינה. בסופו של דבר החליטו לתת כעת מפרעות על חשבון התוספת, עד שיוחלט הדבר באופן סופי. לפי החוק יכול להגיע סכום המשוחרר מסס הכנסה רק עד 200 ל"י לשנה. בצרפת נוהגים, ואולי זה נכון, שהממשלה משלמת את שכר הדירה של השרים. ברגע ששר מתפטר, עליו לעזוב את הדירה או לשלם עבורה. השרים מקבלים גם רהיטים מן הממשלה. אני יכול להבין זאת. אבל אם קיים פרינציפ של מס הכנסה, ואם מתחילים לתת סכומים שאין עליהם הורדה של מס-הכנסה, יבואו אח"כ גם פקידים ופועלים וידרשו לשחרר אותם מסס הכנסה. אין לי זכות כזאת לשחרר מסס-הכנסה. אמרתי לשרים שעליהם לקבל את החלטת הכנסת בענין זה, ושאם יתנו לי זכות לשחרר מן המס, לא אקבל אותה, כי שחרור כזה יהיה אסון למדינה.

אני מבקש את הועדה כולה לדון לא רק בקשר

למשכורת השופטים, כי אם גם לקחת בחשבון את השפעת החלטתם בענין זה על דברים אחרים, אתם רשאים להחליט כרצונכם. אבל תחליטו בידיעה שאם תשחררו מסס-הכנסה, ואם תגדילו במידה גדולה את המשכורות, נצטרך להגדיל ליתר העובדים, או שנלך למלחמה עד לשמיתות. אם נותר למפרע לעובדים, תבוא הגדלה ב-20% מתשלום שכר העבודה הכללי. ביום ב' אומר את הדברים האלה בפומבי. כל אחד מדבר נגד אינפלציה, ובינתיים כולם דורשים תוספות ולכולם מוסיפים. מדוע להוסיף לשופט ולא להוסיף למורה ולשוטר? האם מפני שהשופט צריך להיות מעל לכל חרש? אני חושב שגם השוטר צריך להיות מעל לכל אגא חשד. בתור איש מעוניין, אשמח לקבל את הצעת סר רפטור לקבי עצמי. סר רפטור מציע שחברי בית הדין העליון יקבלו 173 לירות. אם נמלא את דרישתם שהם יקבלו משכורות שוות למשכורות השרים, הרי לא נוכל לתת להם סכום כל כך גדול. אף פעם לא קבלתי משכורת כזאת. המשכורת שאני מקבל נטו היא בערך של 135 ל"י. הוצאות מיוחדות אני מקבל לא כשיש לי אורחים או ישיבות - מה שקורה לעתים תכופות מאד - אלא רק כשאני מקבל מספר גדול של אנשים. מלבד זאת, אני מקבל תשלום בעד נסיעות. יש שרים המקבלים משכורות פשוט של 120 ל"י נטו.

ב. רפסור:

לגבי הדרגה הגבוהה, אני מוכן להתפשר עם השר. מה היא הצעת שא האוצר, בסכומים מסויימים?

שר האוצר א. ספלן:

השרים היו שמחים לקבל מסכורות של 175 ל"י. זה היה נותן להם תוספת של כמה עשרות לירות לחודש.

אני רוצה להיות נוכח בזמן ההצעה בענין זה. אני רק רוצה שתדונו על הדברים כמות שהם. אני מוכן למסור לכם מה היתה הצעתי. בשביל כל השופטים, מלבד שופטי בית הדין העליון, הצעתי לקבל ביסוד את הדרוג של השירות המשפטי, לפי הדרגות המתאימות - יו"ר הועדה יוכל להשוות את הדרגות פחות או יותר בתוספת 5 או 10 ל"י, לכבוד בית המשפט. אני מוכן למסור לוועדה הצעה בקשר לשופטי בית הדין העליון. לפי הצעתי טאבד ענין הניכוי מס הכנסה, למעלה מסכום של 200 ל"י לשנה, את ערכו.

א. אלישר:

האם אין להביא בחשבון את העובדה שהשופטים אינם צריכים לנסוע באוטובוסים, וכו', כדי שלא ידברו אתם בעניני משפטים מחוץ לבית המשפט? בכל העולם יש דאגה מיוחדת לענין זה.

שר האוצר א. ספלן:

אני מוכן לשלם להם הוצאות נסיעה.

א. ס. גני הובסקי:

אני מציע לדחות את הדיון בשאלה זו. אחרי ששמעתי את דברי שר האוצר, אני רוצה להתייעץ בסייעתי, כי הענין אינו פשוט כ"כ. זהו ענין עקרוני הנוגע בחיי המדינה. כן שמענו שענין השופטים הרבניים טרם סוכם. מטב לדחות את הבירור, כדי ש שנסיק לסכם גם את הענין הזה. ברור שענין השופטים הרבניים נמסר לטפול בוועדה. שאלתי את דעתו של שר המשפטים בענין זה.

ב. רפסור:

אני יכול להצטרף להצעה לדחות את הדיון, כיון שהענין הוא רציני מאד. אבל אני מסכים לדחייה הבירור, בתנאי שההצעה בנוגע לשחרור מס הכנסה למעלה מסכום של 200 ל"י לשנה, אינה עומדת. אם ההצעה עולנה עומדת, יש לסכם קודם כל את הענין הזה של השחרור סן המס, בוועדה או בכנסת, ואח"כ יש לברר את ענין המסכורות עצמן.

ד"ר א. גרנות:

אני מסכים להצעה לדחות את הבירור לשבוע הבא.

היו"ר ד. צ. פנקס:

ברור הדבר שאיננו יכולים לסכם כרגע. נדחה את הבירור ללא כל תנאי, אלא בתנאי כולל שנכנסה לברר שוב את שאלת מס הכנסה, ובכנסת את ועדת המשנה כדי לשמוע את חוות דעת המומחים.

ב. רפסור:

אני מבקש לדאוג לכך שאקבל את הצעת שר האוצר בקשר לשי לשופטי בית הדין העליון.

ס י כ ו ס:

הוחלט לדחות את סיכום הדיון בשאלה מסכורות השופטים לשבוע הבא. בנתיים תתכנס שוב ועדת המשנה למסכורות השופטים, ותשמע את חוות דעת המומחים.
